

10 tips

voor gemeenten

over het bevorderen van samenwerking tussen
zorg, welzijn, sport en bewegen

Sport en bewegen is een belangrijk middel om mensen met (een risico op het krijgen van) een of meerdere chronische aandoeningen langer zelfredzaam te houden, fitter en actiever te krijgen en mee te laten doen aan de maatschappij. Voor veel inactieve volwassenen en ouderen is het lastig om uit zichzelf meer te gaan bewegen. Een intensievere samenwerking tussen zorg, welzijn, sport en bewegen binnen een wijk- c.q. buurtgericht netwerk en een gerichte aanpak leidt tot gezondere inwoners. Die actiever zijn, met meer sociale contacten. Hoe gemeenten en zorgverzekeraars dit kunnen realiseren, staat hierna beschreven.



Analyseer in welke wijk(en) c.q. buurt(en) de gezondheidsachterstanden en -verschillen het grootst zijn. Maak daarbij gebruik van de gegevens van de GGD. De wijkscan kan worden ingezet om helder te maken welke wijken de meeste baat hebben om hun inwoners te activeren en waarop binnen wijken het accent moet komen te liggen.



Zet een of meerdere buurtsportcoaches (BSC) in om de samenwerking tussen zorg, sport en bewegen te faciliteren en ondersteunen. De BSC kan de lokale netwerken bouwen en de energie in het onderhouden van het netwerk organiseren. Daarnaast kan de BSC mensen begeleiden naar passend sport- en beweegaanbod. Of, als dat aanbod er niet is, ervoor zorgen dat het gewenste aanbod wordt opgestart.



Neem contact op met de zorgverzekeraar met de meeste klanten in uw gemeente. Inventariseer wat hun missie en doelstellingen zijn om te investeren in een wijkgerichte aanpak. Ga in gesprek met die verzekeraar om elkaars rol en taak op het gebied van gezondheidsbevordering in een samenwerking te bespreken.



Neem als gemeente het voortouw en initieer de samenwerking, als de verbinding zorg-sport niet bottom-up of in de wijk c.q. buurt ontstaat. Als dat initiatief wel vanuit de wijk c.q. buurt ontstaat, faciliteer en ondersteun deze netwerkvorming dan. Gebruik de energie van dit initiatief. Denk vanaf de start na over borging. Zie daarvoor ook het themadossier "Borging van lokale sportinitiatieven" op de site van NISB.



Werk zo veel mogelijk wijkgericht, en betrek daar de lokaal relevante partijen bij, zoals 1e lijns zorg, welzijn, sociale wijkteams, wijkverpleegkundigen, sportverenigingen, commercieel aanbod (bijv. fitness 2.0) en anders georganiseerd sport- en beweegaanbod, woningbouwverenigingen, woonzorginstellingen en thuiszorg. Sluit aan bij wat er al is, bij bestaande structuren.



De huisartsen en praktijkondersteuners zijn vaak lastiger mee te krijgen in de samenwerking, omdat zij het erg druk hebben met het uitvoeren van hun reguliere taken. In diverse gemeenten zijn huisartsengroepen actief. Of zijn er een of meerdere gezondheidscentra. Daar liggen de kansen om in gesprek te gaan over deze aanpak en afspraken te maken over hoe de samenwerking vorm en inhoud kan krijgen.

Sluit vooral (ook) aan op de vraagstukken en doelgroepen, waarmee de zorg zich geconfronteerd ziet (preventieconsult, prioritaire doelgroepen, diabetes, overgewicht, cardiovasculair risicomanagement en COPD).



Een eerste begin is moeilijk als de samenwerking er nog niet is. Stimuleer dan bijv. inzet van interventies of programma's waarbinnen al wordt samengewerkt.



Monitor en evalueer afspraken, deel resultaten en maak deze zichtbaar, zowel op het gebied van gezondheid en participatie als de samenwerking zelf (bijvoorbeeld met het [evaluatiekompas](#)). En hou rekening met een periode van 2 jaar, die nodig is om tot een goedlopend netwerk te komen. De kracht van het netwerk kan ook zijn dat niet iedereen op hetzelfde moment betrokken hoeft te zijn. Je kunt ook met een beperkt aantal partijen starten.



Kijk ook binnen het gemeentelijk beleid naar wat sport en bewegen kan betekenen (maatschappelijke waarde) voor andere beleidsterreinen. Zo werk je meer integraal. Vaak zijn er initiatieven vanuit verschillende richtingen die vergelijkbare doelstellingen hebben of methoden hanteren en die worden ingezet op wijkniveau. En die door ze aan elkaar te verbinden effectiever zijn. Te denken valt aan de AWBZ, WMO, gezondheid (o.a. primaire en secundaire preventie), welzijn en ruimtelijke ordening.



Kijk naar mogelijkheden om een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse uit te laten voeren wat investeringen en bezuinigingen betekenen voor resultaten op verschillende beleids-terreinen. Volg ook dat proces en wat de gezamenlijke investeringen opleveren. Ook economisch en financieel (kosten-baten).



Zie ook: *[“Tips voor gemeenten” van Wmo to go en Verwey Jonker Instituut en het TSG artikel “Duurzame wijkgerichte gezondheidsbevordering: wat is het en welke factoren spelen een rol?”](#)*

MEER INFORMATIE IS TE VINDEN OP WWW.NISB.NL: IN HET THEMADOSSIER [‘VERBINDEN VAN ZORG, SPORT EN BEWEGEN’](#);

PRAKTIJKVOORBEELDEN, TIPS EN INSTRUMENTEN OVER SAMENWERKING TUSSEN ZORGVERLENERS EN SPORTAANBIEDERS VIND JE IN DE [NETWERKWIJZER ZORG, SPORT EN BEWEGEN](#).



NISB

Nederlands Instituut voor Sport & Bewegen Horapark 4, 6717 LZ Ede P Postbus 634, 6710 BP Ede T (0318) 490 900 E info@nisb.nl
www.nisb.nl • www.netwerkinbeweging.nl • [youtube.com/NISBsportenbewegen](https://www.youtube.com/NISBsportenbewegen) • [@NISBtweet](https://twitter.com/NISBtweet)